

Sygn. akt VIII **Pa 211/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018r. w Gliwicach

sprawy z powództwa R. H. (H.)

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o podwyższenie renty wyrównawczej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 października 2017 r. **sygn. akt** VI P 941/15

oddala apelację.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 211/17

UZASADNIENIE

Powód R. H. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu domagał się zasądzenia od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. (następcy prawnego (...) Spółki Akcyjnej w K.):

- 1) kwoty 27 767,75 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty;
- 2) kwoty po 768,42 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 28 lutego 2016 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wypłacie każdej zaległej raty;

3) kwoty po 771,80 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 marca 2016 roku do dnia 31 marca 2016 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wypłacie każdej zaległej raty;

4) kwoty po 1 249,46 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 kwietnia 2016 roku i na przeszłość z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wypłacie każdej zaległej raty.

Nadto powód wniósł o zwrot poniesionych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że gdyby nie wypadek przy pracy, powód byłby już emerytem górniczym i otrzymywałby emeryturę w wysokości wyższej o co najmniej 600 zł w porównaniu do otrzymywanej renty w kwocie 2 254 zł z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz renty wyrównawczej wypłacanej przez pozwaną w kwocie 478 zł.

Pozwana (...) S.A. domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swego stanowiska podano, że wobec powoda wypłacana jest renta wyrównawcza na podstawie ugody pozasądowej zawartej przez strony w dniu 21 czerwca 2010 roku, która liczona jest jako różnica pomiędzy potencjalną emeryturą, a świadczeniem pobieranym przez powoda z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i jego dochodem w wysokości 1/2 najniższego wynagrodzenia krajowego. W ocenie pozwanej brak jest podstaw do zmiany zasad wyliczania należnej powodowi renty wyrównawczej, bowiem po dacie zawarcia w/w ugody nie nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c..

Wyrokiem z dnia 17 października 2017 roku Sąd Rejonowy w G. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 21,84 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od 1 sierpnia 2012 roku do 30 września 2015 roku z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2015 roku, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanej, nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 30 zł tytułem opłaty od uiszczenia, której powód był zwolniony.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (ur. (...)), będąc zatrudnionym w KWK (...) w G. na stanowisku ślusarza pod ziemią, uległ w dniu 25 listopada 1993 roku wypadkowi przy pracy. W wyniku opadnięcia rynnny powód został nią uderzony i miał przygniecione ramię. Wskutek tego zdarzenia powód doznał urazu otwartego złamania przedramienia prawego. Nie mógł kontynuować zatrudnienia na dotychczas zajmowanym stanowisku i po okresie podjętego leczenia i rehabilitacji z dniem 17 sierpnia 1995 roku nabył uprawnienia do renty inwalidzkiej trzeciej grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy.

Mocą ugody pozasądowej z dnia 19 stycznia 1995 roku strony ustaliły, że wypłacana powodowi począwszy od stycznia 1995 roku renta wyrównawcza stanowić będzie różnicę pomiędzy zarobkami potencjalnymi powoda, a otrzymywaną rentą inwalidzką i osiąganymi zarobkami.

Następnie w dniu 15 lutego 2007 roku strony zawarły przed Sądem Rejonowym w G. (sygn. akt VI P 1034/06) ugodę, w oparciu o którą powód otrzymywał kwotę po 692,20 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 lutego 2007 roku, w miejsce dotychczasowej renty wyrównawczej wypłacanej na mocy ugody pozasądowej z dnia 19 stycznia 1995 roku. Należną powodowi rentę wyliczono wówczas jako różnicę pomiędzy dochodami pracowników porównawczych a dochodami powoda uzyskiwanymi z renty inwalidzkiej, deputatu węglowego za 3 tony oraz 1/2 minimalnego wynagrodzenia w kraju.

Ostatecznie w dniu 21 czerwca 2010 roku strony zawarły ugodę pozasądową ustalającą wysokość należnej powodowi renty wyrównawczej od dnia 1 lipca 2010 roku i na przyszłość przyjmując, że od dnia 1 stycznia 2010 roku należna powodowi renta stanowi różnicę między potencjalną emeryturą, a świadczeniem otrzymywanym z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz 1/2 minimalnego wynagrodzenia w kraju. Pozwana uprawniona została do wyliczenia wysokości należnej powodowi renty w zmienionej wysokości po waloryzacji przeprowadzonej przez Zakład

Ubezpieczeń Społecznych i dostarczeniu przez powoda decyzji lub po zmianie wysokości minimalnego wynagrodzenia w kraju. W wyniku przyjętych uzgodnień strony corocznie weryfikowały wysokość bieżącej renty wyrównawczej i rozliczały jej wysokość za rok poprzedni. Powód od dnia 1 stycznia 2010 roku był potencjalnym emerytem.

Powód nie uchylił się od skutków prawnych zawartej przez strony ugody.

Powód nie wykonuje pracy zarobkowej. Aktualnie powód osiąga dochód z wypłacanej mu przez ZUS renty wypadkowej z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz renty wyrównawczej wypłacanej przez pozwaną.

Na podstawie opinii biegłego ds. rent wyrównawczych Z. G., który zgodnie z wariantem I wyliczył należną powodowi rentę jako różnicę pomiędzy potencjalną emeryturą górniczą a rentą inwalidzką pobieraną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i otrzymywaną od pozwanej rentą wyrównawczą powód poniósłby szkodę w dochodach:

Data początkowa	Potencjalna emerytura	Renta inwalidzka	Możliwości zarobkowe	Należna renta wyrównawcza	Wypłacona renta wyrównawcza	Dodatkowa renta wyrównawcza
01.08.2012	3 288,40 zł	2 097,55 zł		1 190,85 zł	516,68 zł	674,17 zł
01.01.2013	3 288,40 zł	2 097,55 zł		1 190,85 zł	482,08 zł	708,77 zł
01.03.2013	3 417,53 zł	2 180,02 zł		1 237,51 zł	523,91 zł	713,60 zł
01.01.2014	3 417,53 zł	2 180,02 zł		1 237,51 zł	495,82 zł	741,69 zł
01.03.2014	3 472,32 zł	2 213,49 zł		1 258,83 zł	514,38 zł	744,45 zł
01.01.2015	3 472,32 zł	2 213,49 zł		1 258,83 zł	490,56 zł	768,27 zł
01.03.2015	3 501,08 zł	2 254,65 zł		1 246,43 zł	478,01 zł	768,42 zł
01.03.2016	3 509,43 zł	2 259,62 zł		1 249,81 zł	478,01 zł	771,80 zł
01.04.2016	3 509,08 zł	2 259,62 zł		1 249,46 zł		1 249,46 zł

W związku z powyższym powodowi przysługiwałaby renta wyrównawcza w następujących kwotach:

- a) 27 767,75 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku;
- b) po 768,42 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 28 lutego 2016 roku;

c) po 771,80 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku;

d) po 1 249,46 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2016 roku i na przyszłość, wypłacanej w miejsce poprzedniej.

W wariantcie II biegły wyliczył należną powodowi rentę jako różnicę pomiędzy potencjalną emeryturą górniczą a rentą inwalidzką pobieraną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, otrzymywaną od pozwanej rentą wyrównawczą oraz możliwościami zarobkowymi powoda na poziomie 1/2 minimalnego wynagrodzenia w kraju. Wykonane wyliczenia biegły przedstawił w następujący sposób:

Data początkowa	Potencjalna emerytura	Renta inwalidzka	Możliwości zarobkowe	Należna renta wyrównawcza	Wyplacona renta wyrównawcza	Dodatkowa renta wyrównawcza
01.08.2012	3 288,40 zł	2 097,55 zł	542,93 zł	647,92 zł	516,68 zł	131,24 zł
01.01.2013	3 288,40 zł	2 097,55 zł	577,19 zł	613,66 zł	482,08 zł	131,58 zł
01.03.2013	3 417,53 zł	2 180,02 zł	577,19 zł	660,32 zł	523,91 zł	136,41 zł
01.01.2014	3 417,53 zł	2 180,02 zł	605,60 zł	631,91 zł	495,82 zł	136,09 zł
01.03.2014	3 472,32 zł	2 213,49 zł	605,60 zł	653,23 zł	514,38 zł	138,85 zł
01.01.2015	3 472,32 zł	2 213,49 zł	630,08 zł	628,75 zł	490,56 zł	138,19 zł
01.03.2015	3 501,08 zł	2 254,65 zł	630,08 zł	616,35 zł	478,01 zł	138,34 zł
01.03.2016	3 509,43 zł	2 259,62 zł	664,34 zł	585,47 zł	478,01 zł	107,46 zł
01.04.2016	3 509,08 zł	2 259,62 zł	664,34 zł	585,12 zł		585,12 zł

W związku z powyższym powodowi przysługiwałaby renta wyrównawcza w następujących kwotach:

a) 5 188,90 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku;

b) po 138,34 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 28 lutego 2016 roku;

c) po 107,46 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku;

d) po 585,12 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2016 roku i na przyszłość, wypłacanej w miejsce poprzedniej.

Zarzuty do opinii biegłego wniosła pozwana podnosząc, że biegły ustalił podstawę potencjalnej emerytury powoda niezgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędne ustalenie podstawy wymiaru potencjalnej emerytury na podstawie zarobków z 8 lat, tj. zarobków powoda za lata 1985-1990 oraz pracowników porównawczych za lata 2005-2006. Oprócz tego pozwana uznała, że biegły zawyżył okres świadczenia pracy w przodku, podczas gdy w innych sprawach biegły co do zasady przyjmował ilość takich dniówek maksymalnie na 75%.

W związku ze zgłoszonymi zarzutami dopuszczono dowód z opinii uzupełniającej biegłego Z. G..

W opinii uzupełniającej z dnia 29 września 2016 roku biegły Z. G. zgodził się z zarzutami pozwanej dotyczącymi błędnego przyjęcia podstawy wymiaru potencjalnej emerytury górniczej dla powoda. Biegły wskazał, że dokonał wyliczeń na podstawie zawartej w aktach sprawy dokumentacji. Z uwagi zaś na dostarczenie przez pozwaną wykazów zarobków porównawczych za lata 1990-2009 (pracowników J. K. i P. M.) biegły mógł dokonać korekty w swoich poprzednich wyliczeniach. Natomiast biegły nie zgodził się z pozwaną co do przyjętego ilości dni przepracowanych przez powoda w przodku. Z uwagi bowiem, że w przypadku powoda znana była ilość takich dni nie było potrzeby uśredniania wartości dniówek przodkowych dla stanowisk górniczych, co następuje w przypadku, gdy poszkodowany pracował przez bardzo krótki czas pod ziemią lub gdy brak jest danych o ilości dniówek przepracowanych przez pracowników porównawczych.

Zgodnie ze skorygowanym wariantem I biegły wyliczył należną powodowi rentę jako różnicę pomiędzy potencjalną emeryturą górniczą, a rentą inwalidzką pobieraną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i otrzymywaną od pozwanej rentą wyrównawczą. Wykonane wyliczenia biegły przedstawił w następujący sposób:

Data początkowa	Potencjalna emerytura	Renta inwalidzka	Możliwości zarobkowe	Należna renta wyrównawcza	Wypłacona renta wyrównawcza	Dodatkowa renta wyrównawcza
01.08.2012	3 157,31 zł	2 097,55 zł		1 059,76 zł	516,68 zł	543,08 zł
01.01.2013	3 157,31 zł	2 097,55 zł		1 059,76 zł	482,08 zł	577,68 zł
01.03.2013	3 282,56 zł	2 180,02 zł		1 102,54 zł	523,91 zł	578,63 zł
01.01.2014	3 282,56 zł	2 180,02 zł		1 102,54 zł	495,82 zł	606,72 zł
01.03.2014	3 333,91 zł	2 213,49 zł		1 120,42 zł	514,38 zł	606,04 zł
01.01.2015	3 333,91 zł	2 213,49 zł		1 120,42 zł	490,56 zł	629,86 zł
01.03.2015	3 362,67 zł	2 254,65 zł		1 108,02 zł	478,01 zł	630,01 zł

01.03.2016	3 370,64 zł	2 259,62 zł		1 111,02 zł	478,01 zł	633,01 zł
01.10.2016	3 370,64 zł	2 259,62 zł		1 111,02 zł		1 111,02 zł

W związku z powyższym powodowi przysługiwałaby renta wyrównawcza w następujących kwotach:

- a) 22 600,69 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku;
- b) po 630,02 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 28 lutego 2016 roku;
- c) po 633,01 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 30 września 2016 roku;
- d) po 1 111,02 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku i na przyszłość, wypłacanej w miejsce poprzedniej.

W skorygowanym wariantcie II biegły wyliczył należną powodowi rentę jako różnicę pomiędzy potencjalną emeryturą górniczą, a rentą inwalidzką pobieraną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, otrzymywaną od pozwanej rentą wyrównawczą oraz możliwościami zarobkowymi powoda na poziomie 1/2 minimalnego wynagrodzenia w kraju. Wykonane wyliczenia biegły przedstawił w następujący sposób:

Data początkowa	Potencjalna emerytura	Renta inwalidzka	Możliwości zarobkowe	Należna renta wyrównawcza	Wyplacona renta wyrównawcza	Dodatkowa renta wyrównawcza
01.08.2012	3 157,31 zł	2 097,55 zł	542,93 zł	516,83 zł	516,83 zł	0,15 zł
01.01.2013	3 157,31 zł	2 097,55 zł	577,19 zł	482,57 zł	482,08 zł	0,49 zł
01.03.2013	3 282,56 zł	2 180,02 zł	577,19 zł	525,35 zł	523,91 zł	1,44 zł
01.01.2014	3 282,56 zł	2 180,02 zł	605,60 zł	496,94 zł	495,82 zł	1,12 zł
01.03.2014	3 333,91 zł	2 213,49 zł	605,60 zł	514,82 zł	514,38 zł	0,44 zł
01.01.2015	3 333,91 zł	2 213,49 zł	630,08 zł	490,34 zł	490,56 zł	- 0,22 zł
01.03.2015	3 362,67 zł	2 254,65 zł	630,08 zł	477,94 zł	478,01 zł	- 0,07 zł
01.01.2016	3 362,67 zł	2 254,65 zł	664,34 zł	443,68 zł	478,01 zł	- 34,33 zł

01.03.2016	3 370,64 zł	2 259,62 zł	664,34 zł	446,68 zł	478,01 zł	- 31,33 zł
01.10.2016	3 370,64 zł	2 259,62 zł	664,34 zł	446,68 zł		446,68 zł

W związku z powyższym powodowi przysługiwałyby renta wyrównawcza w następujących kwotach:

- a) 21,84 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku;
- b) za okres od dnia 1 października 2015 roku do dnia 30 września 2016 roku bieżącej dodatkowa renta wyrównawcza nie przysługuje;
- c) po 446,68 zł miesięcznie tytułem dodatkowej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 października 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku i na przyszłość, wypłacanej w miejsce poprzedniej.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że:

żądanie powoda o rentę wyrównawczą zasługuje tylko na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 907 § 2 k.c. jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty chociażby wysokość i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym.

Zmiana stosunków, o której mowa powyżej, musi wystąpić po wydaniu wyroku ustalającego prawo do renty lub też po zawarciu ugody w tym przedmiocie. W sprawie o zmianę wysokości renty zasądzonej wyrokiem sąd uwzględnia w ramach zmiany stosunków – na podstawie art. 907 § 2 k.c. – tylko okoliczności powstałe po wydaniu wyroku (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 października 1972 roku, III PZP 25/72, OSNC 1973/38 i w wyroku z dnia 28 listopada 1972 roku III PRN 94/72, OSNC 1974/2/22). Dotyczy to również ugody. Wyrok wydany na podstawie art. 907 § 2 k.c. musi pozostawać w ścisłym związku z poprzednim, i to w tym sensie, że koryguje poprzedni wyrok przez podwyższenie lub obniżenie renty. Wyrok nowy, wydany na podstawie art. 907 § 2 k.c., ma w zakresie renty w całości zastąpić wyrok od chwili zmiany stosunków i dlatego niedopuszczalne jest istnienie za ten sam okres dwóch tytułów egzekucyjnych (tak wyrok Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 1978 roku, IV CR 287/78, OSNC 1979/6/126).

W niniejszej sprawie powód faktycznie wniósł o podwyższenie należnej mu renty za określone przez siebie okresy, co wiązało się ze zmianą stosunków w rozumieniu

art. 907 § 2 k.c. polegającą na tym, że wzrosła wysokość potencjalnej emerytury. Sąd uznał, że okoliczność ta, w razie jej wykazania, może stanowić podstawę powództwa

o podwyższenie renty wyrównawczej, albowiem stanowi istotną zmianę stosunków w rozumieniu cytowanego powyżej przepisu. Zdaniem powoda należna mu renta wyrównawcza winna stanowić różnicę między potencjalną emeryturą, a faktycznie uzyskiwanymi przez niego dochodami bez uwzględnienia jego możliwości zarobkowych. W przedmiotowej sprawie Sąd podzielił stanowisko strony pozwanej, że po stronie dochodów powoda winno uwzględniać się także możliwości zarobkowe powoda na poziomie połowy minimalnego wynagrodzenia, albowiem powód w ugodzie pozasądowej nie kwestionował sposobu wyliczenia należnej mu renty. Co więcej, już w dacie zawierania ugody pozasądowej z dnia 21 czerwca 2010 roku powód był już potencjalnym emerytem i wyraził zgodę na ustalone wówczas warunki. Przez kolejne lata, kiedy miał wypłacaną rentę wyrównawczą, także nie kwestionował tych warunków i nie uchylił się od skutków prawnych złożonego oświadczenia.

Sąd uznał także, że pomiędzy potencjalnymi, a faktycznymi dochodami powoda należy uwzględnić także możliwość zarobkowania powoda, albowiem powód nie utracił całkowicie zdolności do pracy, co wynika z faktu pobierania renty

wypadkowej jedynie z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Strona powodowa nie próbowała nawet wykazać, że powód jest całkowicie niezdolny do pracy.

Mając wszystkie okoliczności faktyczne i prawne na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że żądanie powoda za okres od dnia 1 sierpnia 2012 roku do dnia 30 września 2015 roku co do zasady jest uzasadnione, ale w wysokości zgodnej z wariantem II opinii biegłego sądowego, uwzględniającej możliwość zarobkowania powoda na poziomie połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, a zatem według zasad przyjętych w zawartej ugodzie pozasądowej. W związku z powyższym dalej idące powództwo podlegało oddaleniu.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 300 k.p., przyznając je od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu pozwanej, tj. od dnia 6 października 2015 roku.

Z ostatecznie dochodzonej przez powoda (k. 91) kwoty 48 624,63 zł [27 767,75 zł + (5 miesięcy x 768,42 zł) + 771,80 zł + 1 249,46 zł + (12 miesięcy x 1 249,46 zł)] zasądzono na jego rzecz jedynie kwotę 21,84 zł, co stanowi w przybliżeniu 0,05%. W związku z tym powód na podstawie art. 98 § 3 winien był zwrócić stronie pozwanej w całości poniesione przez nią koszty procesu.

Z mocy art. 102 k.p.c. sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego strony pozwanej, odstępując od obciążenia powoda kosztami postępowania.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., art. 13 (i a contrario z art. 96 ustęp 1 punkt 4) ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 roku, poz. 623 ze zm.).

Powyższy wyrok w zakresie pkt 1 i 2 zaskarżył powód. W apelacji rozstrzygnięciu zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu przez sąd pierwszej instancji, iż okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają przyznanie powodowi renty wyrównawczej w mniej korzystnym dla skarżącego wariantie II przedstawionym przez biegłego, a mianowicie stanowiącym o koniecznym uwzględnieniu możliwości zarobkowania powoda na poziomie połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę, podczas gdy zmiana stosunków uzasadniała przyznanie powodowi renty wyrównawczej w oparciu o wariant I przedstawiony przez biegłego;

2. naruszenie przepisów postępowania w postaci:

a. art. 233 k.p.c. polegającego na niewłaściwej ocenie materiału dowodowego zebranego w sprawie i przyjęciu za zasadne stanowiska pozwanej, mimo braku przedłożenia przez nią dowodów obiektywnie świadczących o możliwości kontynuowania zatrudnienia, co znalazło przełożenie na niesłuszne przyjęcie wysokości renty wyrównawczej powoda w wariantie II prezentowanym przez biegłego, a więc w pełni zgodnym z treścią ugody dotychczas zawartej pomiędzy stronami;

b. art. 232 k.p.c. poprzez niedopuszczenie przez sąd dowodu z opinii biegłego lekarza na okoliczność dokonania oceny dalszych możliwości zarobkowych powoda w sytuacji, w której to wątpliwości te pojawiły się po stronie sądu, uniemożliwiając tym samym wszechstronne rozważenie okoliczności sprawy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie powodowi prawa do renty wyrównawczej w wysokości określonej w oparciu o wariant I wynikający z opinii uzupełniającej biegłego sądowego, a więc bez uwzględnienia dalszych możliwości zarobkowych powoda, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził obszernie postępowanie dowodowe i prawidłowo ustalił stan faktyczny, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Sąd Rejonowy prawidłowo także zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Zarzuty apelacji są chybione.

Zgodnie z treścią art. 907 § 2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Powództwo o zmianę wysokości lub czasu trwania renty nie zostało przez ustawodawcę przewidziane jako środek mający na celu poprawianie błędnych orzeczeń sądowych, ustalających prawo do renty i zasadzających świadczenia rentowe na rzecz osób uprawnionych, lecz jako środek pozwalający na dostosowanie praw i obowiązków do sytuacji powstałej na skutek zmiany stosunków majątkowych lub osobistych osoby uprawnionej lub zobowiązanej albo też obu tych osób.

Podkreślić należy, iż renta wyrównawcza orzeczona wskutek utraty zdolności zarobkowania wyrównuje szkodę o charakterze trwałym, której wielkość można ustalić tylko według daty orzekania. W związku z tym normy prawne muszą przewidywać najmniej uciążliwe sposoby korekty tego rodzaju odszkodowania, ze względu na zmiany stosunków następujące po wydaniu orzeczenia ustalającego wysokość renty. Temu właśnie celowi służy unormowanie zawarte w art. 907 § 2 k.c. Ogólność sformułowania o „zmianie stosunków” pozwala na elastyczne dostosowywanie wysokości świadczenia do zmieniających się przesłanek. Każda zmiana okoliczności mających wpływ na wysokość renty powoduje - na żądanie uprawnionego - konieczność odpowiedniej zmiany jej wysokości (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1982r., I CR 27/82, OSNC 1982/10/150).

Istotna w niniejszej sprawie jest okoliczność, że strony zawarły ugodę pozasądową dnia 21 czerwca 2010 roku, na podstawie której pozwana zobowiązała się naprawiać szkodę powoda w dochodach poprzez wypłatę renty wyrównawczej, przy czym strony ustaliły, że od 1 stycznia 2010 roku należna powodowi renta stanowi różnicę pomiędzy potencjalną emeryturą, a świadczeniem otrzymywanym z Zakładu Ubezpieczeń społecznych oraz ½ minimalnego wynagrodzenia w kraju. Powód od 1 stycznia 2010 roku był potencjalnym emerytem. Żadna ze stron w terminie nie uchyliła się od skutków prawnych zawartej ugody.

Należy zaznaczyć, że strony, zawierając ugodę pozasądową, swobodnie ukształtowały stosunek prawny – art. 353¹ k.c. Należy podnieść za Sądem Apelacyjnym w Katowicach, że ugoda jest umową, mocą której strony czynią sobie wzajemnie ustępstwa celem usunięcia niepewności co do roszczeń wynikających z łączącego ich stosunku prawnego lub uchylenia istniejącego lub mogącego powstać w przyszłości sporu – wyrok z dnia 24 czerwca 1997 roku, w sprawie I ACa 209/97, opublikowany w OSA z 1998 roku, Nr 11-12, poz. 50. Sąd Najwyższy stwierdził, że wedle art. 917 k.c. przedmiotowo istotnym elementem ugody są wzajemne ustępstwa; jednakże dla poczynienia wzajemnych ustępstw nie jest konieczne istnienie niepewności lub sporu co do roszczeń wynikających ze stosunku prawnego, w zakresie którego ugoda jest zawierana; wzajemne ustępstwa mogą mieć na celu zapewnienie wykonania roszczeń - wyrok z dnia 24 lipca 2002 roku, w sprawie I CKN, opublikowany w LEX nr 56895.

Jeżeli strony w sposób niewadliwy podjęły i złożyły oświadczenia co do ustępstw, które sobie nawzajem czynią, nie ma podstaw do kwestionowania ich woli, w tym co do zakresu odpowiedzialności za skutki wypadku przy pracy. Obiektywna ocena, czy każda ze stron rzeczywiście poniosła/ponosi uszczerbek i czy ustępstwa są ekwiwalentne, nie ma wpływu na ważność ugody. Decydujące jest subiektywne pojmowanie własnego interesu w chwili zawarcia porozumienia. Ugoda pozasądowa z dnia 21 czerwca 2010 roku wiąże strony niniejszego postępowania.

Strony w ugodzie pozasądowej ustaliły kryteria obliczenia szkody w dochodach. Zakres odpowiedzialności pozwanej za szkody powoda ustalony w ugodzie pozasądowej wiąże sąd w niniejszej sprawie. W konsekwencji Sąd Rejonowy nie popełnił błędu w ustaleniach faktycznych zarzucanego w apelacji.

Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się obrazy przepisu art. 233 k.p.c. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, wyrażoną w § 1 tego przepisu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie "wszechstronnego rozważenia zebranego materiału", a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. potwierdza zasadę swobodnej oceny dowodów, dokonywanej przez przyzmat własnych przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego zasobu doświadczeń życiowych. Ramy tej oceny wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego oraz zasadami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Apelujący zarzucił, że sąd pierwszej instancji błędnie ocenił materiał dowodowy i przyjął za zasadne stanowisko pozwanej, że powód może kontynuować zatrudnienie pomimo braku przedłożenia przez pozwaną dowodów na tę okoliczność. Wyżej już podniesiono, że konieczność uwzględnienia możliwości zarobkowych powoda przy wyliczaniu wysokości jego szkody wynika z ugody zawartej pomiędzy stronami. W związku z powyższym pozwana nie była zobowiązana do przedstawiania dowodów potwierdzających możliwości zarobkowe powoda.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył przepisu art. 232 k.p.c. Wbrew zarzutowi apelacji sąd nie miał wątpliwości co do możliwości wykonywania pracy przez powoda z uwagi na stan jego zdrowia. Wskazał jedynie, że pogorszenie stanu zdrowia skutkujące niezdolnością do pracy mogłoby zostać uznane za okoliczność wpływającą na zmianę stosunków, w rozumieniu przepisu art. 907 § 2 k.c. - po zawartej ugodzie. Okoliczność ta winna być wykazana jednak przez powoda - art. 6 k.c. Nie było zatem podstaw do dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego lekarza. Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 23 listopada 2010 roku, I PK 47/10, że potencjalny emeryt górniczy nie ma obowiązku zmniejszania swojej szkody przez wykorzystywanie możliwości zarobkowych. Jednak należy podkreślić, że pogląd ten jest aktualny w stanie faktycznym, w którym strony nie zawarły ugody, z której wynika zasada odliczania możliwości zarobkowych powoda - nawet jako potencjalnego emeryta górniczego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie przepisu art. 385 k.p.c.

(-) SSR (del.) Magdalena Kimel (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia